

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi öljyjättemaksusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi viidellä vuodella. Nykyinen laki tuli voimaan vuonna 1987 ja on voimassa kuluvan vuoden loppuun. Öljyjättemaksu ehdotetaan säilytettäväksi nykyisen suuruisena eli 25 penninä kilolta.

Esitys liittyy vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1992 alussa.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Lainsäädäntö

Laki öljyjättemaksusta (894/86) tuli voimaan vuoden 1987 alussa ja se on voimassa vuoden 1991 loppuun. Lain perusteella on öljyjätehuolosta aiheutuvien menojen kattamiseksi kannettu voiteluöljyistä öljyjättemaksua. Maksu oli 15 penniä kilolta vuosina 1987—1989. Vuoden 1990 alussa maksu korotettiin 25 penniin kilolta (Laki 985/89).

Öljyjättemaksua on velvollinen suorittamaan jokainen, joka valmistaa ansiotarkoituksessa tai tuo maahan voiteluöljyä. Öljyjättemaksusta on vapautettu lain 5 §:n mukaan tuotteet, jotka viedään maasta tai siirretään vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka käytetään vientituotteiden tai sellaisten tuotteiden valmistukseen, joista suoritetaan öljyjättemaksua. Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi maksuttomiksi on säädetty myös sellaiset voiteluöljyt, joiden raaka-aineista öljyjättemaksu on jo suoritettu.

Öljyjättemaksusta annetun lain 7 §:n mukaan öljyjättemaksusta kertyvät varat käytetään valtioneuvoston päätöksessä tarkemmin määrättävin perustein öljyjätteistä sekä niiden keräilystä, kuljetuksesta, varastoinnista ja käsittelystä

aiheutuviin menoihin sekä avustuksiin, ongelmajätteiden alueellisten vastaanottopaikkojen perustamis- ja käyttökustannuksiin sekä valtakunnallisen ongelmajätelaitoksen kehittämiseen.

Ensin mainittuun tarkoitukseen käytettävät varat maksetaan Ekokem Oy Ab:lle. Ongelmajätteiden alueellisten vastaanottopaikkojen perustamiseen myönnettävät varat maksetaan asianomaisille kunnille.

Öljyjättemaksua on kertynyt seuraavasti:

1987	12,7	miljoonaa markkaa
1988	14,3	” ”
1989	15,8	” ”
1990	26,0	” ”
1991 (arvio) ..	25,0	” ”
Yhteensä	93,8	” ”

1.2. Öljyjättekertymä

Suomessa myydään vuosittain voiteluöljyä noin 120 000 tonnia. Öljyjätettä kertyy vuodessa noin 50 000 tonnia. Ympäristöministeriön keräämien tietojen mukaan 1980-luvun alkupuolella tästä määrästä yli 50 prosenttia poltettiin pienissä lämmityslaitoksissa, noin 10

prosenttia poltettiin teollisuudessa ja yli 30 prosenttia päätyi tuntemattomaan käsittelypaikkaan tai ympäristöön.

Nykyisin pääosa öljyjätteistä kerätään ja poltetaan valtakunnallisen ongelmajätelaitoksen Ekokem Oy Ab:n toimesta. Sen vastaanotama ja käsittelemä öljyjättemäärä on lähes 40 000 tonnia eli 70 prosenttia öljyjättemäärästä. Teollisuuden käsittelemä määrä on tällä hetkellä noin 15 prosenttia kokonaismäärästä ja tuntemattomaan käsittelypaikkaan ja ympäristöön päätyy arvion mukaan vielä noin 15 prosenttia kokonaisuutena.

2. Öljyjätehuollon kehittäminen

Ympäristöministeriön arvion mukaan voiteluöljyn myynti ei sanottavasti lisäännä lähivuosina. Kerättävän määrän arvioidaan olevan siten noin 45 000 tonnia. Keräilyn, kuljetuksen, varastoinnin ja käsittelyn kustannukset olisivat tällöin vuodessa noin 20 miljoonaa markkaa.

Ongelmajätteiden alueellisten vastaanotto- paikkojen verkoston kehittämiseksi sekä Ekokem Oy Ab:n pääomarakenteen kehittämiseksi olisi öljyjättemaksua kerättävä edellä mainittujen menojen lisäksi vuosittain vielä noin 5 miljoonaa markkaa. Tämä edellyttää öljyjättemaksun keräämisen jatkamista myös vuoden 1991 jälkeen.

Edellä arvioitu 25 miljoonan markan menot edellyttävät öljyjättemaksun pitämistä nykyisen suuruisena eli 25 penninä kilolta.

Mikäli öljyjättemaksusta annetun lain voimassaoloaikaa ei jatkettaisi, on ilmeistä, että öljyjätteiden vastaanottoa Ekokem Oy Ab:ssä olisi supistettava ja vastaanotetuista öljyjätteistä olisi alettava periä nykyistä korkeampaa vastaanotto- ja käsittelymaksua. Vastaavat korotukset olisi tehtävä kunnallisten vastaanotto- paikkojen perimiin maksuihin. On todennäköistä, että tämä johtaisi ympäristön kannalta nykyistä huonompaan kehitykseen. Nykyisin öljyjätteen tuottajat joutuvat maksamaan osan öljyjätteen kustannuksista jo etukäteen öljyjättemaksun muodossa. Vastaavia maksuja on käytössä myös muissa maissa.

3. Ehdotetut muutokset

Lain voimassaoloaikaan ehdotetaan jatkettavaksi viidellä vuodella eli vuoden 1996 loppuun. Tämä edellyttää lain 10 §:n muuttamista. Öljyjättemaksu ehdotetaan säilytettäväksi nykyisen suuruisena eli 25 penninä kilolta. Myös lain muut pykälät säilyisivät muuttumattomina.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

5. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Öljyjättemaksua arvioidaan kertyvän vuosittain noin 25 miljoonaa markkaa. Kertyvät varat käytettäisiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein ongelmajätehuollon kustannuksiin.

Koska öljyjättemaksu säilyisi muuttumattomana, ei maksun kerääminen muuta voiteluöljyn hintaa. Öljyjättemaksun osuus voiteluöljyn hinnasta on noin 5 prosenttia.

6. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki tulisi voimaan vuoden 1992 alusta.

7. Säättämisjärjestys

Lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

öljyjättemaksusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan öljyjättemaksusta 5 päivänä joulukuuta 1986 annetun lain (894/86) 10 § näin kuuluvaksi:

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1987 ja on voimassa vuoden 1996 lop-
puun.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1992.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1991

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

Laki

öljyjättemaksusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan öljyjättemaksusta 5 päivänä joulukuuta 1986 annetun lain (894/86) 10 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1987 ja on voimassa vuoden 1991 loppuun.

Ehdotus

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1987 ja on voimassa vuoden 1996 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1992.
